

Endresz Brigitta
1. PhD – Debreceni Egyetem - Finnugrisztika
endresz.brigi@gmail.com

Hatodik óra

Téma: foglalkozások, munka

Nyelvtani rész: többes szám alanyesetben, translatívus

Nyelvtan + gyakorlatok:

A névszók többes száma alanyesetben:

- a többes szám jele: **-t**
- tőtípusnak megfelelően kapcsoljuk a szavakhoz, és közben figyelni kell a fokváltkozásra is: *tyttö* 'lány' > *tytöt* 'lányok'; *silta* 'híd' > *sillat* 'hidak'
- a mutató névmások többes száma rendhagyó, ezért ezeket külön meg kell tanulni (a tanulást megkönnyíti, ha azt mondjuk, a mutató névmások első mássalhangzóját *-n*-re cseréljük fel, így megkapjuk a többes számú alakot alanyesetben):

<i>tämä</i> 'ez'	>	<i>nämä</i> 'ezek'
<i>tuo</i> 'az'	>	<i>nuo</i> 'azok'
<i>se</i> 'az'	>	<i>ne</i> 'azok'

1. gyakorlat: tedd többes számba a következő szavakat!

auto	poika
talo	joki
huone	vieras
puu	puhelin
nainen	totuus
kauppa	mies
kampa	lapsi
ilta	kysymys
parta	ystävä
pöytä	äiti

2. gyakorlat : tedd többes számba a névszókat jelzőikkel együtt!

kaunis laulajatar
komea asianajaja
vaikea kieli
helppo harjoitus
kuuma kahvi
tämä kirja
likainen puku
kylmä aamu
tuo isä
pieni rakennus

Egyes számú translativus

- ragja: **-ksi**
- figyelni kell a tőtípusra és van fokváltakozás is: *viikko* 'hét' > *viikoksi* 'hétre'; *tyttö* 'lány' > *tytöksi* 'lányá'
- legtöbbször **eredményhatározó**ként jelenik meg a finnben, vagyis a kivé?, mivé?, kinek?, minek? kérdésre felel: *opiskelen lääkäriksi* 'orvosnak tanuló'; *muuttuu hyväksi* 'jóra fordul', *kasvan isoksi* 'nagyra nővök'
- megjelenik még **időhatározó**ként is, ilyenkor a mikorra?, mennyi időre? kérdésre felel: *tulen kotiin jouluksi* 'karácsonyra haza jövök'; *lähdän Suomeen viikoksi* 'egy hétre megyek Finnországba'; *istun hetkeksi* 'leülök egy pillanatra'
- megjelenik még a nyelvvel, **nyelvekkel kapcsolatos kifejezések**ben: *keskustelen suomeksi* 'finnül beszélgetek'; *kirjoitan ranskaksi* 'franciául írok'.
- és egyéb kifejezésekben is megtalálható: *Onneksi olkoon!* 'Gratulálok!'; *Terveydeksi!* 'Egészségedre!'...

3. gyakorlat: tedd translativusba a következő szavakat jelzőikkel együtt!

likainen pöytä
vihreä tietokone
sininen avain
punainen olut
keltainen katto
musta silta
valkoinen kampa
tumma jääkaappi
vaalea lumi
pitkä poika

Lássuk, melyek a leggyakoribb foglalkozások, illetve a munkával kapcsolatos kifejezések!

Ilmaukset - Kifejezések:

Mikä sinun ammatti on?	Mi a foglalkozásod?
Minun ammatti on.../Minä olen...	Az én foglalkozásom.../Én...vagyok.
Teen työtä./Työskentelen.	Dolgozok.
Missä olet työssä?	Hol dolgozol?
Olen työtön.	Munkanélküli vagyok.
Olen opiskelija.	Diák vagyok.
Milloin valmistut?	Mikor végzel?
Valmistun koulusta/yliopistosta vuoden kuluttua.	Egy év múlva végzek (elvégzem az iskolát/egyetemet).
Kahden vuoden kuluttua.	Két év múlva.

Ammatit - Foglalkozások:

eläinlääkäri	- állatorvos
sairaanhoitaja	- ápoló(nő)
myyjä/myyjätär	- eladó/eladónő

laulaja/laulajatar	- énekes/énekesnő
arkkitehti	- építész
ruumiillisen työn tekijä	- fizikai munkát végző
kampaaja, parturi	- fodrász, fodrásznő
hammaslääkäri	- fogorvos
kielenkääntäjä	- fordító
opas	- idegenvezető
informaatikko	- informatikus
lakimies	- jogász
kosmetologi	- kozmetikus
runoilija	- költő
kirjastonhoitaja	- könyvtáros
tutkija	- kutató
liikemies/manageri	- menedzser
insinööri	- mérnök
eläkeläinen	- nyugdíjas
lääkäri	- orvos
lastentarhanopettaja	- óvónő
postinkantaja	- postás
ohjelmoija	- programozó
poliisi	- rendőr
toimittaja	- szerkesztő
näyttelijä/näyttelijätär	- színész/színésznő
siivoja	- takarítónő
sihteeri	- titkárnő
tulkki	- tolmács
sanomalehtimies/sanomalehtinainen	- újságíró, újságírónő
asianajaja	- ügyvéd

4. gyakorlat: dolgozzatok párban! Szerkesszettek meg egy rövid párbeszédet, amelyben köszöntök egymásnak, bemutatkoztok, megbeszélitek, ki mit dolgozik, hol, vagy épp milyen foglalkozást űzne szívesen az egyetem után.

Finn kultúra:

Kicsoda **Paavo Nurmi**?

- Ő volt az, aki „felfutotta Finnországot a világtérképre”.
- 1897-ben született Turkuban.
- Apja asztalos volt, korán elhunyt, így a fiatal Paavo már 13 évesen kifutófiúként dolgozott.
- Kiváló futó, aki sorra nyerte a versenyeket. 1920-ban, az antwerpeni olimpián 5000 méteren ezüstérmét szerzett. 10000 méteren azonban aranyat nyert, mint ahogy a nyolc kilométeres terepfutáson is.
- Az 1924-es párizsi olimpián már öt aranyérmét nyert.
- 1924-25-ban az Egyesült Államokban három hónap alatt 55 versenyen vett részt, és csak kettőt nem nyert meg ezek közül.
- 1934-ben mondott búcsút a versenyzésnek, és két év múlva már ő edzette a finn hosszútávfutókat.
- 1952-ben, 55 évesen ő vitte be a helsinki olimpián a stadionba az olimpiai lángot.

- Összességében 9 olimpiai arany- és 3 ezüstérmét nyert, 25 világcúcsot állított fel.
- Sportpályafutása befejeztével az üzleti szférában kamatoztatta képességeit: sikeres építési vállalkozó lett.
- Róla nevezték el a turkui stadiont és a Finnair egyik DC-8-as gépét. Arcképe sokáig a tízmárkás bankjegyen volt látható.

Szorgalmi feladat:

Tedd transzlatívuszbba a zárójelbe tett szavakat!

1. Lapsi tulee (sairas).
2. Hän maalaa talon (punainen).
3. Mitä suunnittelet (viikonloppu)?
4. Leena opiskelee (lääkäri).
5. Saan kirjan (valmis) ensi (maanantai).
6. (Onni) sade loppuu.
7. Ostan hänelle kirjan (lahja).
8. Mitä tämä sana on (suomi)?
9. Menen sinun luo (tämä päivä).
10. Mitä sinä saat jouluna (lahja)?

6. óra szószedete:

silta	híd	harjoitus	gyakorlat, feladat
joki	folyó	rakennus	épület
työä	dolgozni	joulu	karácsony
täällä	itt	ystävällinen	barátságos
täysi	tele	pelottava	ijesztő
muuttua	változni, alakulni	lehteä	indulni
kasvaa	nőni	kotiin	haza(felé)
istua	ülni	Onneksi olkoon!	Gratulálok!
hetki	pillanat	Terveydexsi!	Egészségedre!
keskustella	beszélgetni	katto	(ház)tető
jääkaappi	hűtő		

+ foglalkozások, munka témakör szókincese